

איש האופניים

אלון וולף מחרב לאת רוכב על אופניים מאז שהוא זוכר את עצמו, אבל ההרגל הפך לתחביב ולמקצוע בעקבות חלום שחלם - להקים את מוזיאון האופניים הראשון בישראל. לפני כעשר שנים הוא הגשים את החלום, והיום מוצג במוזיאון אוסף מרשים של יותר מ-250 זוגות אופניים נדירים. מסע היסטורי על גלגלים

מאת: עלי אשחר גוטליב
צילום: צור דניאל

"לפני 11 שנים חלמתי חלום - שאני פותח מוזיאון אופניים", מספר אלון וולף, בן 50 ממושב חרב לאת, נשוי ואב לנערה. "בתחילת דרכי המקצועית עבדתי בכלל בתחום הביטחוני, אבל בעקבות משבר רפואי שעברתי הבנתי שצריך לנצל את החיים ולהגשים חלומות. הבנתי שזה הייעוד שלי והתחלתי לעבוד על הקמת המוזיאון". את זוגות האופניים הראשונים שאסף תלה וולף על קירות ביתו, אבל די מהר אשתו רמזה לו שהוא מגזים. הוא החליט לשפץ את לול התרנגולות הישן של הוריו במושב ולהקים שם את המוזיאון ואת הסדנה. מאז הוא לא מפסיק לאסוף, לחפש ולשפץ אופניים.

איך שגלגל מסתובב לו

המוזיאון בן העשר כולל את אוסף האופניים של וולף המונה היום כ-250 זוגות המחולקים לשמונה מחלקות. הסיוור במוזיאון חושף בפני הקהל זוגות אופניים ייחודיים וכל אחד מהם מספר סיפור שהוא חלק מפאזל היסטורי מורכב המספר את סיפורה של תעשיית האופניים בארץ ובעולם מאז המצאתם ועד היום. מעבר לזוגות אופניים נדירים שהיו שייכים לאלופי רכיבה או אופניים

מקוריים (כמו אופניים שהרכיבה עליהם מפעילה מיקסר או אופניים מעגליים לשמונה רוכבים!) תוכלו לראות במקום גם את אופני האסקימו לימון של פעם או את האופניים שהיו פה בשנים הראשונות של המדינה, וגם את הרישיון לאופניים שהיו חייבים להדביק פעם על שלדת האופניים.

מתי התחיל אצלך חיידק האופניים?

"מגיל צעיר מאוד אני רוכב על אופניים. במשך השנים התחלתי לאסוף עוד ועוד מידע ולחקור אופניים. אני אוסף את המידע ממגזיני אופניים בכל העולם, מאתרים, ממוזיאונים בכל העולם וממומחים בתחום. חוץ מזה יש לי חברה להשכרת אופניים, אני מוציא ומלווה טיולי אופניים בכל הארץ, מודריך ילדים, מאמן קבוצות ומקים תערוכות אופניים".

מאיפה אתה משיג את כל האופניים?

"לכל זוג אופניים יש סיפור שונה. חלק מהזוגות הם מתרומות של אנשים או ממשפחות של רוכבי עבר מקצועיים, חלק אני מוצא אצל מתקני אופניים בקיבוצים

או אפילו במזבלה וחלק אני קונה. כל האופניים עוברים שיפוץ וחיידוש, אני לומד על ההיסטוריה שלהם ומכין דף הסבר שנתלה לצידם".

מה החזון שלך?

"אני מאמין שבעזרת המוזיאון אוכל לגרום לעוד ועוד אנשים בוגרים וצעירים להתעניין בתחום ולרכוב על אופניים. אני רוצה להמשיך לשמר את ההיסטוריה של חברות האופניים ואת המורשת של אלופי העבר. אני מזמין את כולם לבוא לבקר במוזיאון, בתיאום מראש איתי בטל' 050-9199866".

על גלגלים: סיור מודרך במוזיאון

את הסיור במוזיאון מתחיל וולף בהסבר קצר על ההיסטוריה של האופניים: מ"מכונת ההליכה" הראשונה שהמציא הברון הגרמני קארל פון דרייס ב-1818, דרך אופני הגלגל הגדול והתלת-אופן ועד לאופניים "הרגילים" עם גלגלים בגודל זהה, צמיגים ופנימיות שנבנו בשנת 1888 על ידי ג'ון דאנלופ.

משם ממשיכים למחלקת האופניים תוצרת הארץ. בישראל היו תשעה מפעלי אופניים. מפעל האופניים הראשון הוקם ב-1940 על ידי אברהם מיכלסון בגבעתיים. אחריו קמו חברת איי סי אם בקיבוץ צרעה, הידועה בגלגלי ה-28 אינץ' שלה ובסמל הגמל; סנונית, שייצרה אופני ילדים מגומי קשיח; דהר - עם סמל הסוס, שאפשר לראות אותם עם מדבקת רישיון האופניים שהייתה נדרשת עד שנות ה-80.

במחלקת הילדים אפשר לראות אופני ילדים משנות ה-50, 60 ו-70, ביניהם אופני "לוקו", עם גלגלים עולים ויורדים, ציפורים של פעם עם כיסא בננה והילוכים - הילדים אהבו לבוא איתם לבית הספר וכינו אותם "אופני שרירים" כי עשו איתם הרבה רושם.

מחלקה נוספת במוזיאון היא אופני עיר מכל העולם. פה בולטים אופניים מסוריה שנותרו בכפר סורי נטוש אחרי מלחמת ששת הימים ובחור משער הגולן מצא אותם, אופניים מאירן, אופני עיר גרמניים נדירים עם בולם אחורי, אופניים הודיים ללא שרשרת - עם דרייב שאפט, טנדם איטלקי של בוטיקיה עם חמישה מקומות ועוד.

במחלקת אופני העבודה יש אופני שליחים של ראלי שבהם ההילוכים נכנסים לתוך הגלגל; תלת אופן ששימש לעבודה בשוק; אופני אסקימו לימון למכירת גלידה; אופניים למכירת פופקורן; תלת אופן סיני לנשיאת אנשים וציוד וגם אופניים אנכיים לחמישה ואופניים מעגליים לשמונה רוכבים.

מחלקה נוספת היא מחלקת אופני השטח, תחום חדש יחסית שפיתחו גארי פישר, ריצ'י, ג'ו בריז ועוד פריקים של רכיבה בסוף שנות השבעים. אפשר לראות כאן דגמים מהחברות המובילות של אופני זנב קשיח, שיכוך מלא וסופטייל משנות ה-80.

בחלל נוסף יש את מחלקת האופניים המיוחדים. יש כאן אופני כביש "נגד השעון" עם שלדות ייחודיות, אופני שטח אגרסיביים של חברת המכוניות פורשה משנות

ה-90, אופני מרצדס היברידיים, אופני סקי עם מגלשיים, אופני זהב ועוד. במחלקת אופני הכביש יש הרבה אופני כביש מדגמים שונים וממדינות רבות, משנות ה-70-80, כולם עשויים מברזל עם כידון מכופף מקדימה והילוכי המנופים של פעם. לבסוף - מחלקת האלופים, שבה מוצגים אופניים, גביעים, תעודות וביגוד של כמה מאלופי ישראל ברכיבת אופניים. שניים מהם, יצחק בן דויד והנרי אוחיון, עלו ממרוקו בסוף שנות ה-50, היו רוכבים מקצועיים בקבוצת ברטין, היו אלופי ישראל והשתתפו באולימפיאדת רומא ב-1960.

